

PROFEX ÁLTALÁNOS NYELVVIZSGA Középfok – beás nyelv Írásbeli Írott szöveg értéke	
---	---

Figyelem! A vizsga akkor lehet sikeres, ha a vizsgázó részegységenként legalább 40%-ot teljesít.

Ceruzával írt dolgozat érvénytelen.

Olvassa el figyelmesen az alábbi két szöveget és oldja meg a feladatokat! Összesen 20 feladatot kell megoldania. Minden jó megoldás 1 pontot ér. A szöveg megértéséhez bármilyen nyomtatott szótárt használhat, a szövegbe és a kérdések közé bármit beírhat. A végleges választást jól gondolja meg, mert bármilyen válaszmódosítás esetén az adott kérdésre adott válasza érvénytelen.

1. szöveg

N-áku dăgyecă nyé tanácsurj, sjé szá fășjény:

Într-o kásză ku gărd săgyény. Lîngă noj o bătrînuță săgyé szîngură. Cîgănu j-o murit, fisjoru-j mágă má nu săgyé ku je, unyirj umblă lá je sz-o vādă. Kînvă ro frumasză-jră, dă tyăjmiră sj-o păcît, dă tăré o kizdilit szá be. Nisj n-odată ány văzut-o, kum szá sjire lá aminy în pimică dăpă vin, o dăpă rătyijé. Pîn atunsj nu mirzsje d-ákulo, pînsjé nu-j dăgye butură. Dă álmintrilye însjét ajră, dă sj-ăr sî dăkit je szîngură.

Pîn áku nyimik báj n-áveny ku unupált.

Áveny on kînyé, sî je áré unu. S-á nosztru o szuktulit szá márgă lá jēj pă-n gărd, s-á lyij umblă lá noj. Nu dă mult o vinyit pîn lá kiritésu nosztru, sî ny-o zbirát, szá fășjény áku má sjévă ku kînyilye nyé, kă tot uvig lá je umblă, má kărăré s-o făkut sî ij tipurlestyé florilye. Bényé, ány prisjiput-o. S-ásă áveny dă gînd szá nyé fășjény on kirités nou, kă ásztă má ánume plyin ajră dă gorj.

Ny-ány sî kumpărát sjigogyi, sî cîgănu-m ny-o sî făkut- on kirités nou dîn lemezurj fistyityé pă vergyé. Ánume frumosz sî dă dauă méteré dă nált aj. N-áku nisj pă je n-ony vigye-o, sjé kum fășjé, kînd ku sjinyé be, sjinyé merzsje lá je.

Mă dăkit n-ány szfărsît, kînd jár o vinyit bătrînuță áfără, sî ny-o zbirát - dă sjé gîngyiny noj. Kum ány gîngyit noj, k-áfel kirités ny-ony fășjé, kit je szá nu vadsă, sjé kum aj lá noj. Dă sî māj máré báj ji-jră k- áku dă gyiminyăcă nisj szarilye n-o árgyé lá je. Ány mucît, n-áku kum szá-j szpunyény, kă szarilye în hăjálántă pártyijé szá szkală?

Sj-ác fășjé voj în loku nosztru?

1. szöveg

FELADATLAP

I. Helyettesítse a szövegben található rokonértelmű kifejezéseket! Körülírás esetén ne használjon ötnél több szót! (5 pont)

Egy feladatot megoldottunk:

lá je umblă – lá je merzsjé

cîgănu j-o murit

plyin ăjră dă gorj

o bătrănuță

ány mucît

sj-o păcît

II. Válaszoljon beásul egy maximum tíz szól álló mondattal az alábbi kérdésekre! (5 pont)

Egy feladatot megoldottunk:

În sjé fel kásză săgyény?

În kásză ku gárd?

1. Sjinjé săgyé lîngă noj?

2. Sjë báj áve ku noj?

3. Sjë fel kirités ny-ány făkut?

4. Áku dă sjé zbiră ku noj bătrănuță?

5. Tu sj-áj făsje în loku nosztru?

2. szöveg

Băjasu-l szărak sî zmou

Ink-odată o dát, sj-o dát Dimizo, on băjas, káré ro flămînd ajrá. Merzsjé jél pîn szát, dá nisj înnýikére nu-s kápătă nisj on dăráb dă pită. Nyimik, dá nyimik nu s-áflă. „N-áku hun sză mă duk, hun sză mă duk” – gîngye jél. K-aje sz-apukát, o mérsz lá domnu-l măré. Merzsjé jél lá kurtyé:

- Bună zuă!

- Bună zuă! Sjé koc tu p-áisje?

- Ku domnu-l măré ám dă gînd sză szfátésk. Mîná-l áfără lá miny!

- Na numá áisj sz-ástýepc, kă repé o vinyi domnu-l măré.

Sză ujtă pă băjasulá.

- Na băjasulyé, tu sj-áj dă gînd dă lá miny?

- O, Domnu mnyo! Jo ám dă gînd dă lá tyiny tyár on dăráb dă pită, kă kit nu mor dă famé.

- Jo sză-c dau cij pită? Jo lu nyime nu-j dau ásá sză măninsjé, dákă nu-m lukră nyimik. Na styij sjé? Átunsj c-oj dá jo sză măninsj, dákă tyi-j dusjé-n pădurá há māj măré, sî tyi-j bátyé ku zmou. Sî dákă vij vinyi în kuszt înnápoj, átunsj c-oj dá sî bány, sî sză măninsj.

„Sî bány m-o dá – sză gîngyestyé băjasulá.

- Á hun sză-l kot pă zmulá?

- Numá du tyé-n pădurá há māj măré, în mirzsuku-j tyi-j áflá ku jél.

K-aje sz-ápuká sî merzsjé. Merzsjé băjasu-n păduré, merzsjé. Ázsunzsjé inkă-n păduré, ják-odată sz-áflă ku zmou. Sză ujtă pă jél. Kă vál-on álot déj măré-jrá, plyin dă putyeré sztátye zmulá. Tyár on oty áve în mirzsuk dă fruntyé.

- Bună zuă! – fásjé băjasu.

- Bună zuă! N-áku sjé koc tu p-áisj?

- Jo? Jo pă zmou-l kot.

- L-áj áflát.

- L-ám áflát? Tu jéstý zmou?

- Jo misz zmou. Sj-áj dă gînd tu lá miny?

- Gázdá to m-o mánát áisj sză mă lopt ku tyiny.

- Tu áj dă gînd sză tyé lopt ku miny? Dákă jél ty-o mánát, átunsj háj lá trupinásztá. N-áku áisj c-ij punyé kápu lá trupinásztá. Jo ty-oj luvi ku batásztá măré în káp. Dákă vij biriji, átunsj ku há dă ku else probă gátá jéstý. Dá jo m-oj lyigá otyi, ásá ty-oj luvi pă tyinyé.

- Binyé-j dá! – fásjé băjasu.

- Na, punyé-c kápu pă trupină, cîgánulyé!

Îs punyé kápu hălá.

- Pot luvi?

- Poc luvi! – fásjé cîgánulá.

K-aje s-o lat kápu dă szub trupináje repé. Dur. O luvit zmou în trupináje. Trupináje o mérsz széjjel. K-aje s-o puszt kápu cîgánu înnápoj pă trupináje. Îs je kiszkinýou zmou, sză ujtă, jáká, nyimik báj n-áré cîgánulá.

- Á kum áj birijit cîgánulyé?

- Jo, kum ám birijit? Ásá ám birijit, kă ro táre misz. Dá áku tu vij vinyi! – fásjé pă zmou băjasu.

- Jo, cîgánulyé? Styij sjé? Áku māj binyé tu áj nyirit. Áku hájc lá hájelántă probă!

- N-áku ku sjé ny-ony însjirká? – fásjé băjasu.

- Ku sjé ny-ony însjirká? Ku áje ny-ony însjirká, sjinyé styijé māj măré băsîná sză gye.

- Băsîná? – fásjé cîgánulá. Pont fame-j rupe inyimá „Kum oj putye jo sză dau băsîná?” – gîngyestyé băjasulá. Zmou ásá dămáré băsîná o dát, dă tyityije dă lyemnyé adusz băsînáje zsjosz. Sză ujtă zmou, nu-l vegyé pă băjasulá.

- Cîgánulyé! Hun jéstý? – muzsjestýé jél.

- Áisj misz szusz, māj!

Sză ujtă zmou:

- Á sjé koc tu ákulo szusz?

- Jo áku oj ásztupá gorilye, kit dă băsîná me tu sză plyisznyésty.

- Sză nu fásj! Háj zsjosz, tu áj nyirit! Háj numá zsjosz! Lászá mă-n kusztu!

K-aje o vinyit zsjosz cîgánu dăpă lyémn.

- N-áku c-ám lăszát kusztu dauă rîndurj. Áku sî tu mi-j dá száku-l dá bány, ásá mă duk d-áisje!

K-aje zμου j-o dát száku-l dă băny, s-o mérsz băjásulá lá domnu-l măré. Domnu-l măré má l-o văzut dă dăpărtyé, sî nu j-o kăzut binyé. „Dă kum dă nu l-amurît zμου.”, – gîngye domnu. Merzsjé cîgănu lá domnu-l măré sî-j szpunyé.

- Na domnu-l măré ám foszt în păduré-c há māj măré, m-ám luptát ku zμου-c, în dauă rîndurj l-ám nyirit. Ádă-m sî tu száku-l dă băny!

K-aje sj-o putut szá făku domnu-l măré? O mérsz sî j-adusz száku-l dă băny, cîgănuluj.

Dákă kadă lu mîcă māj lung-ăr fi, sî puvásztá ár māj lung ár fi.

(Forrás: Kalányos István)

2. szöveg

FELADATLAP

I. Adja meg az alábbi aláhúzással jelölt kifejezések rokon értelmű szavait! (5 pont)

Egy feladatot megoldottunk:

flămînd ajrá – famé ji-jrá

<u>muzsiestyé</u>	
<u>plyin aj dă putyeré</u>	
<u>o vinyit zsjosz</u>	
<u>nu j-o kăzut binyé</u>	
<u>m-ám luptát</u> ku zμου	

II. Válaszoljon egy-egy - maximum tíz szóból álló - mondattal az alábbi kérdésekre magyarul! (5 pont)

Egy kérdést megválasztunk:

Mit csinált a szegény beás ember éhségében?

Kéregetni men a faluba.

1./ Miért ment el az uraság birtokára?

.....

2./ Miért küldte az uraság a beás embert az erdőbe?

.....

3./ Hogy nézett ki a sárkány?

.....

4./ Mi volt az első próba?

.....

5./ Mennyi pénzt kapott a szegény beás ember összesen?

.....

PROFEX ÁLTALÁNOS NYELVVIZSGA Középfok – beás nyelv Írásbeli Íráskészség	
---	---

Figyelem! A vizsga akkor lehet sikeres, ha a vizsgázó részegységenként legalább 40%-ot teljesít.

Ceruza nem használható!

Írjon egy 150-200 szóból álló levelet beásul régi osztálytársának. Ügyeljen a levél formai követelményeire és térjen ki minden megadott szempontra így, hogy a levél egységes szöveget alkosson! A titkosítás érdekében saját neve helyett kitalált nevet használjon.

Elérhető pontszám: 15 pont

Írja meg volt osztálytársának, hogy osztálytalálkozót szervez, mivel ismét eltelt öt év a legutóbbi találkozásuk óta.

1. Kérdezze meg osztálytársát, ő mikor érne rá a leginkább arra, hogy volt iskolatársaival találkozzon? Szervezzék meg még az ősszel, vagy halasszák a téli hónapokra ezt az alkalmat?
2. Kérje meg, írjon arról is, egyedül jön-e vagy hozna magával valakit a találkozóra. Írja meg, hogy többen jelezték, szívesen hoznák párjukat, de voltak olyanok is, akik azt mondták, hogy senki ne vigyen magával társat, mert akkor nem tudnak felhőtlenül szórakozni. Erről is kérdezze meg iskolatársa véleményét.
3. Kérdezze meg azt is, hol szeretne a leginkább vacsorázni volt osztálytársaival - menjenek vendéglőbe vagy főzzenek együtt volt iskolájuk udvarán - ugyanis erre is van lehetőség.
4. Kérdezze meg továbbá, hogy a volt tanárok közül kiket hívjanak meg.
5. Kérje meg volt osztálytársát, hogy gyorsan válaszoljon, mert a jó szervezés sok időt vesz igénybe

PROFEX ÁLTALÁNOS NYELVVIZSGA Középfok – beás nyelv Írásbeli Nyelvi közvetítő készség	
--	---

Figyelem! A vizsga akkor lehet sikeres, ha a vizsgázó részegységeként legalább 40%-ot teljesít.

Ceruza nem használható.

Fordítsa le szótár segítségével a következő szöveget beásra!

Elérhető pontszám: 15 pont

Egy tálból ettek

Akkoriban nem jártak hónapokig udvarolni a legények. Ha a fiú vagy az apja látott egy szép lányt valamelyik házban elmentek hozzá lánykérőbe.

Ha a lány beleegyezett, volt, hogy a lánykérés napján a lakodalmat is megtartották.

Ha lánykérőbe mentek ezt mondták:

- Jó reggelt! Érkezésed hozzon nekem szerencsét! Aki rossz szándékkal érkezett, annak a Jóisten segítsen jóvá változni! Most üvegből igyunk, később pedig hordóból – úgy adja a Jóisten!

Ha a lánynak tetszett a fiú, akkor a lány ezt mondta: Tegyen apám, amit akar. Akkor gyorsan összehívták a rokonságot. Zenészeket is hívtak, ez volt a lakodalom.

A lakodalmat nem a lány szülei, a fiú szülei állták. Akkor nem úgy volt ám, mint most. Kenyeret meg pörköltet ettek. Öten-hatan ettek egy nagy fatálból, de nem ám asztalnál ülve. A tálat letették a földre és fakanállal ettek belőle. A menyecske a férjével egy tálból evett. Nekik volt egy kis asztalkájuk, ahol le tudtak ülni egymás mellé. Ők ketten ettek egy tálból, hogy megismerjék egymást.

Jókedvűek voltak mind, és a vendégek áldották meg a fiatalokat, hogy tartsa meg az Isten őket együtt.

Ez volt az esküvő is a lakodalom is egyben. Nem mentek esküdni se tanácshoz, se templomba régen.

(Fordítás. Forrás: In: Kovalcsik Katalin- Konrád Imre-Ignác János: Aminy ku putyere Ketten ettek, hogy szokjanak össze című szokáselbeszélése alapján Gandhi Közalapítványi Gimnázium Pécs, 2001)